הכי האמר איזהו עני רשע ערום זה המשהא

בתו בוגרת ואמר רב כהנא משום ר"ע הוי

זהיר מן היועצך לפי דרכו אמר רב יהודה

אמר רב המשיא את בתו לזקן "והמשיא

אשה לבנו קמן יוהמחזיר אבידה לכותי 🕫 עליו

הכתוב אומר ^ילמען ספות הרוה את הצמאה

לא יאבה ה' סלוח לו מיתיבי סגהאוהב את

אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו יוהמדריך

בניו ובנותיו בדרך ישרה "והמשיאן סמוך

לפירקן עליו הכתוב אומר יוידעת כי שלום

אהלך ופקדת נוך ולא תחשא סמוך לפירקן

שאני 🌣 תנו רבנן האוהב את שכיניו והמקרב

את קרוביו סיוהנושא את בת אחותו והמלוה

סלע לעני בשעת דוחקו עליו הכתוב אומר

אז תקרא וה' יענה סתנו רבנן ⁴אותו ואתהן מז תקרא וה'

אותו ואת אחת מהן דברי רבי ישמעאל רבי

עקיבא אומר אותו ואת שתיהן מאי בינייהו

אמר אביי ימשמעות דורשים איכא בינייהו

רבי ישמעאל סבר אותו ואתהן אותו ואת

אחת מהן "שכן בלשון יוני קורין לאחת

יהינא ואם חמותו מדרשה אתיא רבי עקיבא יהינא

סבר אותו ואתהן אותו ואת שתיהן ואם

חמותו הכא כתיבא רבא אמר חמותו לאחר

מיתה איכא בינייהו ר' ישמעאל סבר חמותו

לאחר מיתה בשרפה ורבי עקיבא סבר

יאיסורא בעלמא: מתני' יואלו הנהרגיז

הרוצח פואנשי עיר הנדחת ירוצח שהכה

את רעהו באבן או בברזל ⁹וכבש עליו לתוך

המים או לתוך האור ואינו יכול לעלות משם

ומת חייב דחפו לתוך המים או לתוך האור

ויכול לעלות משם ומת פמור ישיםה בו

את הכלב שיסה בו את הנחש פמור השיך

בו את הנחש רבי יהודה מחייב וחכמים

לפומרין: **גמ'** אמר שמואל פמפני מה לא נאמרה יד בברול שהברול ממית בכל

שהוא תניא נמי הכי רבי אומר גלוי וידוע

לפני מי שאמר והיה העולם שהברזל ממית

בכל שהוא "לפיכך לא נתנה תורה בו שיעור והני מילי דברזיה מיברז: ְוכבש

עליו לתוך המים: רישא רבותא קמ"ל וסיפא רבותא קמ"ל רישא רבותא קמ"ל אף על גב

דלאו איהו דחפו כיון דאין יכול לעלות משם

ומת חייב ְסיפָא ִרבוֹתא קמ"ל אע"ג דדחפו

כיון דיכול לעלות משם ומת פמור כבש מגלן אמר שמואל דאמר קרא זאו באיבה

לרבות את המצמצם ההוא גברא דמצמצמא

לחיותה דחבריה בשימשא ומתה רבינא

ימחייב רב אחא בר רב פמר רבינא מחייב

קל וחומר ומה רוצח שלא עשה בו שוגג

כמזיד ואוגם כרצון חייב בו את המצמצם

ל) [בק"מו. לגוי], כ) יכנוות סב:, ג) גם זה שם, ד) [עי מוס' יבמו' סב: ומוס' שם

לט. ד"ה ספהו. ה) יבמות

ה א מיי׳ פכ״ל מהל׳ איסורי ביאה הלכה כי סמג לאוין פה טוש"ע אה"ע סיי א סעיף ג: ב [מיי פי"א מהלי גולה הל' ג טוש"ע ח"מ סי' רסו

סער׳ א]: ז ג מיי׳ פט״ו מהלכות אישות הלכה יט: ד [מיי' פ"ד מהלי סוטה הלי יט טוש"ע אה"ע סיי קעח סעי' כא]:

ז ה מיי' פכ"א מהלכות איסורי ביאה הל' כה: ח ו מיי׳ שם פ״ב הלכה יד ן ש"ע אה"ע סימן ב סעי' ו בהגה וסי' טו סעי כהן:

ב ז מיי שם הלכה ח ומ״ש במ"מ: "ח מיי' פ"א מהלכות רוצח

הלכה א ופט"ו מהלי הלכה א ופט"ו מהלי פנהדרין הלכה יב סמג עשון יב:
עשון יב:
עשון יב:
סנהדרין שם ופ"ד א ט מיי פט"ו מהלי מלי הלי הלי א: יב י מיי פ"ג מהלכות רולח הלי א והלי ט: יג כ ל מיי שם הלי י: ד מ מיי׳ שם הל׳ ד וופ״ל מהלי חובל הלי יט ש״ע חו״מ סיי תכ סעיי כט]: מו ב מיי פ"ו מהלכות חובל ומזיק הלכה יב סמג עשין ע טוש״ע ח״מ

:סי׳ שפג סעיף ה

תורה אור השלם וּ וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת. הַבְרֵי הַאלה היישר הַבְרֵי הַאלה דְבְרֵי הָאֶלֶה הַזֹּאר וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִּי בִּי שֶׁלוֹם יְתֶּהֶ לִּי בִּי בְּשְׁרְרוּת לְבִּי אַלְּךְ לְמְעַן סְפוֹת הָרְוָה אָת הַצְּמַאָה לא יאבָה יְיְ סְלֹחְ לוֹ בִּי אָז יֶעְשׁן אף יְיִ וְקְנָאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וְרְבָצָה בּוֹ בְּלְ הָאָלְה הַבְּתוּבָה בַּלְ הָאָלָה הַבְּתוּבָה בָּפַפֶּר הָיֶּגְה וּמְחָה יְיָ אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשְּׁמְיִם: שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשְּׁמְיִם:

דברים כט יח-יט 2. וְיָדַעְתָּ בִּי שָׁלוֹם. אָהֱלֶךְ וּפְּקַדְתָּ נָוְךְּ וְלֹא תָחֱטָא: איוב ה כד גושָּטָא. אוב ווכור 3. אָז תִּקְרָא וַיִּיְ יַעֻנֶּה תְּשַׁנֵּע וְיֹאמֵר הִנֵּנִי אָם תָּסִיר מִתוֹכְךָּ מוֹטָה שְׁלַח

אָצְבָּע וְדַבֶּר אָוָן: ישעיהו נח ט 4. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָשֶׁה וְאֶת אִפֶּה וִּמְה הִוֹא בָּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהֶן וְלֹא תִהְיָה זִמְה יי, ויקרא כיד בתוככם: אוֹ בְאֵיבָה הִכָּהוּ בְיָדוֹ וַיַּמֹת מוֹת יוּמַת הַמַּכֵּה רצח הוא גאל הדם ימית ָאֶת דָרִצֵחַ בְּפִּגְעוֹ בוֹ:

לעזי רש"י

במדבר לה כא

פרמי"ר [פרימבר"א]. . לדחוק. פונט"ש [פוינ"ט]. נוקב.

איוהן עני רשע ערום. רשע ערום איכא טובא כדמפרש בסוטה בפרק היה נוטל (דף כ. ושם) אבל עני רשע ערום ליכא אלא האי לחודיה: סמוך דפירקן. משמע הכא

> לא מקינו ליה נישואין ואמר בהאשה רבה (שם דף לו:) דנשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום אלמא בעילת זנות היא וי"ל דלא חשיב מיהא בעילת זנות דהא אמר בפרק הכותב (כתובות דף נ.) דקטן שהשיחו אביו אשה כתובתה קיימתש:

> והמלוה סלע לעני בו'. משמע דמלוה קעביד וקשה דבפ"ק דחגיגה (דף ה. ושם) אמרינן לרות רבות ורעות זה הממליא מעות לעני בשעת דוחקו ומפרש ר״ת דהכא במלוה לצורך מזונות אבל התם מיירי כשהמלכות דוחקת לגבות ממנו מס וגולגוליות וארכוניות ואם לא היה מולא היו מניחין אותו ועכשיו גורם זה המלוה ודוחקתו המלכות ולימים בא המלוה וטורף ביתו ושדותיו ומפסיד והיינו לרות רבות ורעות והיינו דהאמר התם זוזי לעללא לא שכיח כלומר לקנות תבואה לתליתא שכיח כלומר כשדוחקין אותו למכור או למשכן ביתו ושדותיו כמו תלויה וזבין (ב"ב דף מו:) ובקונטרס פירש שם דקחי חחם טוב וחם רע זה הנותן מעות לעני בפרהסיא והאמר זה הממליא מעות לעני בשעת דוחקו חחי לעללא לא שכיח מפרש להמציא לדקתו לעני בשעת הדחק ולא בשעה שקודם הדחק שיוכל לבקש מזונותיו לקנות תבואה בשעת הזול שהיה מרויח לתליתא שכיח לקנות פת מן הפלטר מדי יום יום שיפסיד והיינו אם טוב ואם רע וקרי תליתא על שם שתולין הפת בסל ומיהו לחו אורחיה למעבד הכי כדאמר בערבי פסחים (דף קיא. ושם) תלאי בביתא קשה לעניותא מיהו יש לפרש דקרי ליה תליתא משום דדרשינן (מנחות דף קג.) והיו חייך תלויים זה הסומך על הפלטר ואית דגרסי איפכא לעללא שכיח כשקונה תבואה ביחד מלוי פת בביתו לתליתא לא שכיח

מלויה בביתו: שברול ממית בכל שהוא. פירש בקונטרס שתוחב

כשלוקח פת מן הפלטר אין הפת

לו מחט בושט או בלבו וקשה דא"כ אפילו קוץ נמי אלא נראה משום דאמר בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלד.) ובפרק בהמה המקשה (חולין דף עו:) ובהערל (יבמות דף עו.) דברולא מיורף וריף:

רוצה שלא עשה בו אונם כרצון. כי ההיא דפרק המניח

(ב"ק דף לב: ושם) הסותר את כותלו לחשפה אי דלא שכיחי רבים אנום הוא וכן היתה לו אבן מונחת בחיקו ולא הכיר בה מעולם לענין נזקין חייב

לענין גלות פטור שלהי פרק כילד (שם דף כו: ושם) ויש ענייני אונס דאפילו מקין פטור כמו שמחלק בירושלמי בין בא וישן אצל הכלים להיה ישן כבר והביאו כלים אללו וכגון אפילה וקרן זוית דפרק המניח (שם דף מ:) ובהגוזל בתרא (שם דף קיב.) ובפרק אלו נערות (כתובות דף לד:) הניח להן אביהן פרה שאולה וטבחוה ואכלוה משלמין וכו' מה שנהנו אבל מה שהזיקו לא ובפרק הפרה (ב"ק ד' מו.) גבי נכנס לחלר בעל הבית שלא ברשות שפוטר שם את בעל הבית כשהזיק את הנכנס היכא דלא הוי ידע ביה ועוד

הכי קאמר איזה עני רשע ערום. שבשביל עניות מרשיע זה המשהה א) [בס״ה: לגוין, כ) יכמות וכו' והכי אתמר אין לך עני רשע ערום בישראל אלא המשהה בתו בוגרת: לפי דרכו. להנחתו: למען ספות. לחבור כמו ספו שנה על דאבנו נמי קאי וקשה דבפרק חרש (יבמות דף קיב:) אמרינן דקטן שנה (ישעיה כט): רוה את הלמאה. שבע בדבר עם למא לדבר זקן

וילדה זאת למאה לתשמיש חקן שבע וכן גדולה לקטן: והמחזיר חבידה לכומים. השווה וחבר כותים לישראל ומראה בעלמו שהשבת אבדה אינה חשובה לו מלות בוראו שאף לכותים הוא עושה כן שלא עליהם: עובדי כוה. נלטווה ואינן למאין ששבעים כוכבים ליולרם. למאה זו כנסת ישראל שלמחה ותחיבה לירחת יולרה והמכבדה. :מלותיו ולקיים בתכשיטין נאין: סמוך לפירקן. עדיין קטנים הם: סמוך לפירקן שאני. דלאו היינו קטן כולי האי דמשום שנה או חלי שנה לא תזנה עליו: מקרא וה' יענה. לעיל מיניה כתיב הלא פרום לרעב לחמד וגו׳ ומבשרך אל תתעלם היינו נושא בת אחותו ומקרב את קרוביו. ואוהב את שכניו נמי כמקרב את קרוביו דכתיב (משלי מ) טוב שכן קרוב מאח רחוק. ומלוה סלע לעני בשעת דוחקו בכלל פרוס לרעב לחמך וכי תראה ערום: אתהן. משמע ליה לר׳ ישמעאל את החחת מהן שכן בלשון יוני קורין לחחת הינא וה"ק קרא ואיש אשר יקח את אשה זו אשתו והדר את אמה באש ישרפו אותו ואת חמותו: ר"ע אומר אומו ואם שמיהן. מפרש ליה הש"ם ואזיל במאי קא מיפלגי הא ודאי לשרוף את אשתו לא קאמר ר"ע: משמעות דורשין. לשון משמעות המקרא דורשין: לר' ישמעאל אחהן חדא הוא. ואחמותו קאי ואם חמותו מדרשה דומה אתיה כדאמר לעיל [עה.] מנין לעשות למטה כלמעלה וכו': לר"ע המהן תרתי משמע. חמותו ואם חמותו וה"ק ישרפו אותו ואתהן הן שתי אמהות כגון לקח את אשה ואת אמה ואם אמה: רבא אמר חמותו שבא עליה חתנה לאחר מיתת בתה איכא בינייהו. אבל אם חמותו לתרווייהו מדרשה אתיה: ר' ישמעאל סבר חמותו לאחר מיתה נשריפה. כמחיים דה"ק קרא אפי׳ אין מתקיימת אלא אחת מהן תשרף דהא ודאי אאשתו לא קאמר קרא דתשרף: ר"ע סבר. אתהן שתיהן משמע וה"ק אם אשתו קיימת תשרף חמותו ואם לאו אין כאן עונש שריפה הלא איסור ארור שוכב עם חותנתום: בותנר' כנש. פרמי"ר בלע"ו. אוחו ראשו של חבירו ותוקפום במים כדי שלא יוכל להרים ראשו וננער ומת: שיסה. גירה: השיך. שאחז את הנחש בידו והוליכו והגיע שיני נחש בידו של חבירו. פלוגתא דרבי יהודה ורבנן מפרש בגמ' [עה.]: גמ' לא נאמר

נזקין יד בברול. כמה שנאמר (במדבר לה) באבן יד בכלי עץ יד משמע שיש בה מלא אחיזה דבעינן שיעורא אבל בברזל כתיב [שס] ואם בכלי ברזל הכהו: שהברזל ממית בכל שהוא. על ידי תחיבה שתוחב לו מחט בושט או בלבו: דברזיה מיבריו. פונש"ט בלע"ו. אבל הכהו לארכו דרך הכאה שיעורא בעי: אף על גב דלחו חיהו דחפו. חלח שנפל מעלמו ובח זה וכבש עליו ולא נתנו להרים ראשו: שיכול לעלות משם. אדם אחר כיולא בזה ושעה גרמה לו: פטור. הדוחף דלא עביד שיעור מיתה: או לרבות את המלמלם. היינו כובש שמלמלמו שם שלא יקום:

לא: וע"ש מו"ק כח. ע"שן, ה) [בשבת ובתו"ק כח. אים: הן ועי׳ תוס׳ נזיר ח: ד"ה הרינין, ע) לעיל נב:, י) ב"ק כז, כ) ב"ק כג:, () בס"ח: לגוי, גוי, מ) בס"ח: לגויס, () [דברים כז], בק"ח: וכוכפו ע) בק"ח: וכוכפו ע) [ועי תוספות יבמות סב: ד"ה סמוך ועוד מוס׳ שם לו: ד"ה נשחו.

גליון הש"ם גמרא מפני מה לא נאמרה יד בברול. עי מרדכי פרק הגחל קמל סימו קלח:

מוסף רש"י והמחזיר אבידה לכותי

כו'. שהשוה מלריכ לחשיבתן של ישראי (כתובות טו:). והמכבדה ישראל יותר מגופו. דזילומל לאיממל קשה מדגבלל (יבמות סב:). והנושא את בת אחותו. גיעגועי לדס על אחותו יותר מן אחיו ומתוך כך נמלא מחבב את לשתו (שם). אז תקרא וה׳ יענה. לעיל מיניה כתיב כי דוחק העני, ומבשרך לא תתעלם, היינו אוהב את ניו שהן כקרוביו, ומקרנ את קרוביו ונושא בת אחותו יווח חנו אותו ואת אחת מהן. שכן בלשון יוני קורין מהן שכן בלשון יוני קורין מחת הינא ואמר רחמנא אחרונה שנשא באיסור משרף (יבמות צד:). מאי בינייהו. הא ודאי אשמו מורה לא אמר ננותה ננו טונו רייע דבשריפה, שהרי עניה זו מה חטאה, הרי בהיתר שאת לו מוחוו משמעות דר"ע סבר תרתי כתיבי, חמותו ואם חמותו נפקי מהאי קרא דגשרפה, דהכי אמר קרא איש כי יקח את לשה ולמה ושמיהן לאיסור כגון שנשא חמותו ואס חמותו, באש ישרפו, ור' שמעאל סבר חדא כחיב ישמעחני סבר חדם כחיב חמותו לחודה שמעינן מינה דהאי כי יקח את אשה היינו הראשונה הנשאת אמר רחמנא ישרפו אותו יאת אחת מהן, ואם חמותו מיתה בשרפה. אין שתיהן קיימות, כגון שמתה אשתו ונשא את אמה תשרף, ור"ע סבר אותו ואת שתיהן בזמן ששתיהן קיימות אשתו וחמותו ישרפו אותו ומסתמא כדינו כן דין חמותו, דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל טנמול משט למים לכל עונשין שבתורה (שם). וכבש עליו. שתקפו שם על שמת (ר"ק רו). **השיר** הנחש בידו והגיע פיו ליד חבירו עד שנכנסה לתוכו יהודה מחייב. מיתה (שם). לפיכך לא נתנה תורה בו שיעור. לכתוכ בו אשר ימות כו (במדבר לה